

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Vt cunctis mulieribus illustribus, & in Scriptura laudatis, beatissima Virgo
Maria sit præstantior, Sermo I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

D. Augustinus quodam sermone ait: Exultat in Domino, qui terrena non curat, quem prosperitas non emollit, quem aduersitas temporalis non frangit, quem sola Dei memoria delectat. Exultauit, inquit Maria, spiritus meus in Deo salutari meo: non in impietate, vnde gaudet diabolus, non in vanitate, vnde letatur mundus, non in voluptate, vnde caro exultat, non in generis nobilitate, non in corporis pulchritudine, non in mundi prosperitate, sed in Deo salutari meo. Vocat autem beata virgo Deum salutare vel saluatorem suum, non quidem generali, sed speciali ratione, quādo quidem ipsam solam à peccato originis saluauit per gratiam præservationis, qui est modus dignissimus redimendi. Præclarus est enim seruari immunem à vulnere, quam ab inflicto curare. Vnde in officio Conceptionis eiusdem Virginis sanctissimæ canit sancta Ecclesia.

Augustin.
Exultare in Deo quid sit.
Exultauerit vti spiritus Mariæ in Deo salutari suo.
Præseruati à peccato quantum sit donum Dei.

Nullum redemit filius
Ex omni genere dignius,

Qui te seruaui prouidè
Mundum paterno scelere.

Et insignis quidam Theologus loquens B. Virgini: Te, inquit, crimine solam immunem natus contulit esse tuus. Et nos dilectissimi non in vllis diuitijs, non delictijs, non honoribus, sed in Deo semper exultemus. Non est solidum, verum, stabile gaudium nisi in Deo. Gaudeant filij huius seculi in rebus nihili, nos gaudeamus in Deo, qui nobis æterna promisit & seruat gaudia in cælis, Amen.

SERMO I. IN EADEM SOLENNITATE.

*Vi cunctis mulieribus illustribus & in scriptura laudatis
beatissima virgo Maria sic præstantior.*

Benedicta tu inter mulieres. Lucæ primo. Charissimi fratres, legimus nonnullas in veteri Testamento mulieres ante Mariam benedictas, verum per homines non à Deo ita commendatas. Maria prima est, quæ cælestis nunciij primum, iterum Elizabeth, imo Spiritus sancti per Elizabeth meruit testimonium. Nec modo benedicta dicitur, sed additur etiam in mulieribus, hoc est inter mulieres, præ omnibus, ante omnes, supra omnes. Cæteræ quidem ob vnum aut alterum aliquod insigne prædicantur benedictæ, Maria quicquid in singulis claruit, totum in se collegit. Quapropter cum priores in figura eius commendentur, ipsa tanto intervallo antecedit omnes, quanto interest inter figuram & rem. Principio igitur si generatim de sexu loquendum sit, palam est illum trifario ordine distinctum ita gestisse Mariam, vt horum quemlibet illustrarit, quemlibet Deo consecrarit: nam omnis mulier cum sit aut virgo, aut coniunx, aut vidua, Maria quolibet est horum: atque cuiusvis ordinis cum sint claritates quædam tantam benedictiones, Maria supremo ac inaccessibili gradu cum singulis quam benedictiones, Maria supremo ac inaccessibili gradu cum singulis tum omnibus emicuit. Est autem benedictio virginum castitas virginialis, pudica verecundia, & tam corporis quam morum honesta pulchritudo. Coniugarum est fecunditas, prudentia, sedulitas. Viduarum continentia, modestia, pietas. His omnibus, quantum beata Maria virgo simul & coniunx, tandem & vidua, cunctis alijs mulieribus illustrior sit, quamque præterea multis alijs (quæ in nulla muliere inueniri contingit) singula-

Fœminei sexus ordinem triplicem vt gesserit, illustratq; Maria.
Virginum benedictio quæ sit.
Cōiugarū. Viduarum.

T V
22

Quomodo
cunctis muli-
eribus in scri-
ptura lauda-
tis Maria sit
præstantior.

Etiam quan-
tum excellat
Maria.
Genes. 3.
Isaia 9.

Electorum
omnium ma-
ter vii sit
Maria.

Genes. 24.

Genes. 20.

Cantic. 4.
Bernard.

2. Reg. 14.

2. Reg. 20.

1. Reg. 15.

Genes. 1.

Hester 6.

ris eniteat, silentio potius quam indigno præconio laudabimus: quippe cum tanta sint, ut rei magnitudine doctissimus quisque superetur. Ac verò si de his mulieribus quæ in scriptura veteris paginæ commendantur singu- larim sermo faciendus sit, cito ostendi potest quam facile & illas omnes vincat Maria. Nam (ut aliquas recenseamus) Eua primam illam acrim- am omnium matrem (neque enim par est illam à sanctarum catalogo mulierum sequestrari) quis nesciat hac nostra matre, pura virgine beata, longè inferiorem? Cui tamen non mediocri laude donatum sit, cuncto- rum mortalium esse parentem, parit tamen filios mortis sicut Maria ado- ptionis. Multiplicauit quidem Eua gentem, sed non magnificauit lacrim- am, quoniam quidem filijs suis generale malum induxit, quod Maria be- tissima mater nostra nobis abstulit. Illa igitur auctrix culpæ, hæc immo- trix est gratiæ. Illa nos in grummas multas coniecit, hæc eripiens nos fe- licitati restituit. Sic ergo Eua cunctarum gentium parens infelix, Maria omnium est electorum mater beata. Nec mirum videatur, quod dixerim Mariam omnium electorum matrem. Qui enim non esset? quando quidem non aliud est esse Mariæ Filium atque Christi membrum. Constat autem omnes nos esse membra Christi, atque ideo filios Mariæ. Et de hac Maria Accedamus ad alias.

Commendatur Rebecca à pulchritudine quod puella sit decora nimis, virgoq; pulcherrima. Item Rachel, quod decora sit facie & venusto aspectu. Adeo ut hæc posterior Jacob septennem laborè sui amore reddiderit bene. Altera Isaac prioris tristitiæ (quæ pro morte acciderat matris) penitus fe- cerit immemorem. At nihil hoc ad Mariam, quæ tota pulchra & sine ma- cula, (& ut verbis utar diui Bernardi) virgo regia gemmis ornata virtu- tum, geminoque mentis pariter & corporis decore præfulgida, spectu sua & pulchritudine in caelestibus cognita, cæli ciuium in se prouocauit ad spectum, ita ut caelestis regis animum ad sui concupiscentiam inclinaret, ut caelestem nuncium ad se de supernis adduceret.

Laudatur mulier illa Thecuitis: quod regi Dauid eieci filij sui periculi- rit reductionem. Maria per multa cum Deo in precibus suis pro humani ge- neris reparatione disputans id obtinuit, ut non vni tantum eiecto, sed om- nibus sit copia reuertendi in paradysum multo feliciorem, quam vnde ste- mus extrusi. Sic altera quedam in Abela, mulier non tam laudanda est (quod cum Ioab per murum sapienter loquens, assentiendo his quæ postulabat il- le urbem seruauerit) quam beata Maria quæ licet pauca, prudenter tamen cum Angelo differens, dum annuit his quæ petuntur, orbem seruat vni- uersum. Dauid iratum iam iamque ut de sui contemptoribus vltionem cap- ret, accinctum præuenit, placat, reuocatque Abigail offerens se in ancillam ut lauet pedes seruorum domini sui Dauid, utpote non minus humilis quam prudens. Maria diutinam illam inimicitiam inter Deum & hominem suo interuentu dirimit, atque adeo humanam naturam diuinæ conciliat, ut in vteri sui thalamo ex vtraque vnus idemque fieret Emanuel. Quo nimis mirum egit ut sententia illis per serpentis astutiam generi humano superinducta (quæ nihilo erat clementior ea, quam olim Iudæorum hostis Aman eieci- genti fuerat machinatus) reuocetur, inueniens apud Deum gratiam pro om- nibus.

nibus vberiorum, quam Hester electa regina ante Affuerum. Laudabilis planè vxor Manue quæ licet sterili Angelo credit se parituram, infantemq; editum mox Deo consecrat Nazaræum. Anna quoque deuota vxor Helchanæ, perinde ac prior haud fecunda datam sibi prolem Samuelem Deo in templum redonat. At cernite nunc quam sit Maria tum fide maior tum deuotione illustrior. Credit Angelo se parituram vel virginem, prolem quoque enixa diuinam, verum patri consecrat Nazaræum, Sampson fortio-rem: quippe qui non modo de hostibus, verum etiam de morte moriens ipse triumphauit. Samuele sanctio-rem, utpote qui non pecudes, sed hostiam viuentem, Deo placabilem, semetipsum mactaret. Adde quod mater non tam ipsam prolem quam semetipsam Deo in templum dedicat, imo Dei templum etiam ipsa efficitur, dum vterum suum Deo hospitium locat. Quid multa? Quæritur Dauid Christo Domini in cunctis finibus Israel virgo adolefcentula quæ foueat illum & ministret seni. Reperta tandem Abifac (qua nulla tum alia speciosior) adductatq; feruiuit ei, dormiuitq; cum illo manens virgo. Quorsum hoc? Profecto vt intelligamus Mariam Abifac nobilio-rem non modo è finibus vnus, sed omnium gentium è cunctis seculis, imo & ab initio & ante secula Christo electam, quippe quæ sola visa digna sit eundem habere & Deum & Filium, eiusdem esse & sponsa & ancilla, mater & virgo. Verum dicit aliquis: Quid attinet ad Mariam cubatio Abifac, quando quidem de ministerio non dubitatur? Profecto non parum. Christum namque dum lactat, dum pascit, dum fouet, dum denique cetera id genus officia exhibet humanitas eidem ministrat. At dum rursus eundem Deum salutare suum contempletur, cuius est sponsa dignior, quam alia quæuis anima contemplatiua, dum amat, dum suauissimo exultationis gustu amplexatur, eiq; inhe- ret, dormit cum illo. Quidni dormiat Maria, cum filiabus Sion interdicitur, ne interrupto contemplationis eius somno vsquequaque suscitent dilectam, donec ipsa velit. Dormit ergo, pro qua tantopere mandatur ne suscitetur.

Occurrit modo, nec tacenda est, puo, mulier illa Sunamitis, non minus deuotione quam clementia insignis, quæ Helifæo intra domum suam constituit cœnaculum. Figura est cuius planè veritas elucet clarius in Maria. Siquidem hæc deuotissima & tota misericors (quippe quæ vsque hodie ab omni seculo canitur, misericordix regina, vitæ dulcedo, spes nostra, aduocata, clemens, dulcis & pia) suscepit misericordiam Dei in medio templi sui, id est, intra domum corporis sui suscepit verum Helifæum, id est, Dei mei salutare (ita enim interpretatur) in medio templi sui, hæc est, intra domum corporis sui. Nec modo suscepit, verum etiam cœnaculum ei non ligneum, sed carneum Spiritu sancto artifice donauit. Vnde etiam ipsa est mulier illa vidua, quæ Heliaz, id est, Deo meo, siue Deo Domino panem paruulum, de quo omnes in altari reficimur, coxit: cuius neque farina hydrix, id est, virginitatis candor, neque olei lecythus, id est, exuberantia misericordix vnquam defecit. Parit Sara anus filium sibi repromissum, quo mater multarum gentium constituitur: parit Maria (quod mirabilius est) virgo verum Isaac in quo benedicetur omnes gentes, in quo omnes scripturæ complentur, in quo omnes figuræ consum-

Iudic. 13.

1. Reg. 1.

Rom. 6.

1. Reg. 1.

1. Reg. 1.

Abifac ferui-

ens Dauid v-

ti Mariæ desi-

gnat.

Eccle. 4.

Dormitio

Mariæ cum

Christo my-

sticè quid.

Cant. 3.

4. Reg. 4.

Sunamitis

Helifæum

suscipiens vt

Mariam fige-

rarit.

Psalm. 47.

Helifæus qd

interpretat.

1. Reg. 17.

Genes. 9.

T V
22

Gene. 29.

Lucz 2.

Ruth 3.

Ecccl. 4.

Misericordiam priorē
vni Mariæ su-
perauerit po-
steriore.
Lucz 1.
Ioan. 20.

Ioſue 7.

Mariæ cur
merito tribu-
antur ex ſcri-
pturis quæ
tribuuntur
Eccleſiæ.
Ruth 1.
Geneſ. 7.

Iudic. 4.

ſummantur. Fit quoque ipſa Mariæ, ob vnus partum, non vnus tantum fi-
lij, ſed omnium qui in Chriſto regenerantur, omnium qui cum Chriſto
hæreditabunt, mater, atque propterea ſiue Lya ſiue alia quacunq; muliere,
quam à ſecunditate commendat ſcriptura, ſecundior. Non prætermittenda
hoc loco videtur Anna vidua illa Euangelica, quæ de Chriſto variati-
ans infante, ne prophetiæ dono æſtimetur indigna, magnis inducitur me-
ritorum diuitijs commendata. Verum quantumuis laudata, quando poterit
Mariæ integritati comparari? Deinde quid potuiſſet mulier ſancta de Chri-
ſto prædicere, quod Mariæ vel experientia non eſſet compertum? Ad aliam
igitur tranſeamus. Ruth, quoniam mulier erat virtutis, à Boos benedi-
ta meruit laudari, quod priorem miſericordiam poſteriore ſuperari. Verum,
quid illic tam excelſum, quid benedictione tam dignum, quod non ſupera-
uerit mulier noſtra mater pulchræ dilectionis & timoris & agnitionis &
ſanctæ ſpei in qua gratia omnis vitæ & veritatis, in qua omnis ſpes vitæ &
virtutis? Verè ſuperauit Maria miſericordiam priorem poſteriore. Mag-
nam nobis miſericordiam fecit, quod in matrem Dei electa & petita an-
nuens, ancillam ſe obrulit, quod nobis concepit Deum, nobis peperit pa-
puulum, nobis dedit filium. At maiorem hanc fuiſſe quis dubitet, quod opem
genuerat nobis, etiam in mortem expoſuit pro nobis, cum illo pariter no-
ſtram ſub cruce operans ſalutem? Aut iſta prior miſericordia eius eſt, qua
temporalibus noſtris neceſſitatibus atque corporalibus ſubuenit ærumma.
Hanc ſuperat poſterior, qua nos pia mater trahit ad æterna: quæ nimirum
prior eſt potior, quanto cæleſtia præſtant terrenis. Occurrit nunc Rahab,
quam fide legimus præclaram, Maria tamen inferiorem. Illa enim chorru-
cantibus prodigijs excitata, ex vrbe infidelium Deo Iſraelitarum credidit.
Hæc Chriſto moriente, ſimulq; cum eo in cunctorum animis lumine fidei
occumbente, ſola incolumi fide toto illo triduo perſeuerauit, ſola tum Ec-
cleſiæ perſonam expreſſit. Vnde haud immerito factum eſt, vt ex ſcripturis,
quæ tribuuntur Eccleſiæ, eadem tribuantur & Mariæ, quando quidem, vt
dixi, eo triduo quo Chriſtus mortuus eſt, in vna Mariæ ſeruabatur, & Eccle-
ſiæ, & fides integra. Cæterum, quia iuxta crucem ſumus, videte hic Noemi
triftiorem, videte Sarâ honeſtiorē: quippe quæ non modo in puellaribus
annis, verum in tantis etiam dolorum anguſtijs nihil immaturum, nihil
indecens præſtitit. Videte Salome conſtantiorem. Nec quenquam moueat,
quod illa in ſeptem, hæc in vnigenito paſſa ſit, cum non filiorum numerus,
ſed dolor compatiens vndeunque & in immenſum ſermè exaggeratus,
in Mariæ penſandus ſit. Accedit quod vnus Chriſti vel ad horam vita cur-
ſorum mortalium ſit precioſior, proinde quoque mors eius vehementius
lugenda, quam aliorum omnium. Non dubitem tamen, quem admodum
Chriſtum non ſolum proprius dolor, ſed etiam ſingulorum membrorum
ſuorum ſpiritualium, puta qui ſui amore erant paſſuri, torſit: ita Mariæ cor
doloris gladius, & pro vnigenito & pro omnibus filijs adoptiuis, futuris ſci-
licet martyribus diſſecuit. Ad aliam pergamus. Miratur quis Delboram
propheten populo ius dicentem, innoxiosq; ab oppreſſoribus vindicantem.
Miretur potius Mariam nouellæ Eccleſiæ poſt Chriſti aſcenſionem
præſidentem, legemq; Euangelicam interpretantem. Miretur eam non
caſu

caelis terrisque imperantem, atque clementiori iudicio non tam libera-
 tem infantes, quam etiam ex impijs iustos faciētem. Honoratur Bethsabe
 mater Salomonis, & à filio regnante extollitur. Verum illius thronus item
 que sedendi maiestas ac impetrandi facultas (cunctis liquet) qua nihilo
 possit ad Mariæ gloriam æquari, ne tantillum quidem. Ad Iudith igitur
 vel nunc tandem veniamus, mulierem tam virtute quam gloria conspicuā,
 quam gens Iudæorum admiratur pro victoria eo speciosiore quo fragiliori
 manu, utpote scemine a parta fuerat, nihilo secius quam olim Iahelis, quæ
 Israelitarum hostem Syfaram infixō in tempora clauo strauerat. At multo
 gloriosior, omniumque celeberrima est, quæ per Mariam nobis adepta est vi-
 ctoria, qua Deus ipse vincitur, quam Dei iustitia ad misericordiam flectitur,
 qua diaboli virtus sternitur, qua serpentina malignitas pedibus scemine
 calcanda, conerenda, eliminandaque subijcitur, qua cælestis patriæ heredi-
 tas penè amissa nobis recuperatur, qua denique domus superbissimi Nabucho-
 donosor tota per unam virginem Hebræam confutatur. Quæ planè omnia
 cum per Mariam habeamus, dignum profecto est immensis eam extollamus
 laudibus, eique quod in Iudith præconium acclamabatur multo verius tri-
 buamus, dicentes: *Benedixit te Dominus in virtute sua, quia per te ad nihilum rede-
 git inimicos nostros.* Benedicta tu filia à Domino Deo excelso præ omnibus
 mulieribus super terram. Benedictus Dominus qui creauit celum & terram,
 qui te direxit in vulnera capitis principis inimicorum nostrorum, quia ho-
 die ita nomen tuum magnificauit, ut non recedat laus tua de ore hominum.
 Tu gloria Hierusalem, tu lætitia Israel, tu honorificentia populi nostri:
 quia fecisti viriliter, & confortatum est cor tuum, & ideo eris benedicta in
 æternum, præstante Filio Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in
 secula, Amen.

3 Reg. 2.

Iudith 10.

Iudith 4.

victoria per
Mariam no-
bis adepta
quam sit glo-
riosa.

Iudith 14.

Iudith 13.

Iudith 15.

SERMO II IN EADEM SOLENNITATE.

*Quasnam ob causas beatissima virgo Maria visitauerit cognatam suam
 Elizabeth: benedicta uti fuerit beata Maria multisque iam, de-
 que septem beneficijs ceu visitationibus quibus sibi
 deuotos visitat & afficit.*

Exurgens Maria abiit in montana cum festinatione, Luca 1. Hodie festum
 fratres charissimi, visitationis gloriosæ virginis Mariæ celebramus:
 festum quo fidelibus in Maria exemplum miræ pietatis & humilitatis
 proponitur imitandum. Siquidem per Angelum cælitus missum salutata,
 ad redemptionem humani generis electa, & iam Dei (quem in vtero mater
 habuit) effecta, nihil se extulit, nihil de se præsumpsit, nihil de se plus sen-
 sit: non digniorem se æstimari voluit. Cognatam autem senem visitauit,
 ut de adempto sterilitatis opprobrio, illi gratularetur, ut spiritualem con-
 solationem illi super beneficiorum diuinorum collatione impartiretur, ut
 arcana sua (quia vtrique de altera diuinitus fuerat reuelatum) sibi commu-
 nicarent, & Deum simul collaudarent: & ipsa Maria, licet dignior, tamen iu-
 niorensiori iam ad sex menses grauidæ inseruiret. Huius autem historię
 declaratio est Euangelium ipsum, quod hoc die in Ecclesijs recitatur, quod-
 que sanctus describit Lucas Euangelista, dicens: *Exurgens Maria abiit in Mon-* Luca 1.
 tana,